

MỘT SỐ QUY ĐỊNH MỚI VỀ CHUYỂN QUYỀN SỞ HỮU TRÁI PHIẾU DOANH NGHIỆP RIÊNG LẺ

HẢI LONG

Ngày 03/01/2023, Bộ Tài Chính (**BTC**) đã ban hành Thông tư 30/2023/TT-BTC hướng dẫn việc đăng ký, lưu ký, thực hiện quyền, chuyển quyền sở hữu, thanh toán giao dịch và tổ chức thị trường giao dịch trái phiếu doanh nghiệp chào bán riêng lẻ tại thị trường trong nước (**Thông tư 30**). Thông tư này có hiệu lực kể từ ngày 01/07/2023 và bao gồm một số nội dung đáng chú ý như sau:

Thứ nhất, quy định về đăng ký, chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ. Theo Điều 6, Thông tư 30, doanh nghiệp khi phát hành trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ phải thực hiện đăng ký với Tổng công ty Lưu ký và Bù trừ chứng khoán Việt Nam (**VSDC**) các thông tin trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ theo mẫu đăng ký tại Phụ lục I của Thông tư này, bao gồm: thông tin về doanh nghiệp, thông tin về trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ, và thông tin về người sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ. Đồng thời, Thông tư này cũng hướng dẫn các trường hợp chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ tại Điều 9, bao gồm:

(i) VSDC thực hiện chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ đối với các trường hợp giao dịch mua bán trên hệ thống giao dịch trái phiếu doanh nghiệp chào bán riêng lẻ tại Sở giao dịch chứng khoán;
(ii) VSDC thực hiện chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ đã đăng ký tại VSDC không thực hiện qua hệ thống giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ đối với các trường hợp sau:

- Tặng cho, thừa kế trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ theo quy định của Bộ luật Dân sự;
- Chia, tách, hợp nhất, sáp nhập doanh nghiệp; tổ chức lại các đơn vị sự nghiệp công lập; giải thể doanh nghiệp, giải thể hộ kinh doanh theo quy định của Luật Doanh nghiệp và quy định pháp luật khác có liên quan;
- Chuyển quyền sở hữu theo bản án, quyết định của tòa án, quyết định của trọng tài hoặc quyết định của cơ quan thi hành án;
- Chuyển quyền sở hữu do xử lý tài sản bảo đảm là

trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ đã đăng ký tại VSDC và thực hiện phong tỏa theo quy định tại điểm c khoản 1 Điều 23 Thông tư 119/2020/TT-BTC quy định về hoạt động đăng ký, lưu ký, bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán;

- Chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ do phân chia tài sản chung của vợ chồng trong thời kỳ hôn nhân theo quy định của Luật Hôn nhân và gia đình;
- Chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ khi thực hiện chia, tách, hợp nhất, sáp nhập, giải thể quỹ đầu tư chứng khoán; thành lập, tăng vốn điều lệ công ty đầu tư chứng khoán riêng lẻ; tăng, giảm vốn điều lệ quỹ thành viên; quỹ trả bằng trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ trong hoạt động mua bán lại của quỹ mở;
- Chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ phát sinh khi doanh nghiệp phát hành thực hiện theo quy định tại Điều 1 Nghị định 08/2023/NĐ-CP sửa đổi và ngưng hiệu lực thi hành một số điều tại các Nghị định quy định về chào bán, giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ tại thị trường trong nước và chào bán trái phiếu doanh nghiệp ra thị trường quốc tế (liên quan đến trách nhiệm của doanh nghiệp phát hành trái phiếu).

Thứ hai, quy định về tổ chức giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ. Theo Thông tư 30, giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ là loại hình giao dịch mua bán thông thường. Đặc biệt, Sở giao dịch Chứng khoán Hà Nội áp dụng phương thức giao dịch thỏa thuận trên hệ thống giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ theo nguyên tắc các bên tham gia giao dịch tự thỏa thuận, thống nhất các nội dung giao dịch. Giao dịch theo phương thức này sẽ được xác lập khi bên mua hoặc bên bán nhập lệnh giao dịch vào hệ thống giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ và bên đối ứng xác nhận lệnh giao dịch này. Phương thức giao dịch thỏa thuận bao gồm:

- Thỏa thuận điện tử là hình thức giao dịch trong đó thành viên giao dịch nhập lệnh chào mua, chào bán với cam kết chắc chắn vào hệ thống hoặc lựa chọn các lệnh đối ứng phù hợp đã được nhập vào hệ thống để thực hiện giao dịch;
- Thỏa thuận thông thường là hình thức giao dịch trong đó bên mua và bên bán tự thỏa thuận với nhau về các điều kiện giao dịch từ trước và báo cáo kết quả vào hệ thống giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ để xác lập giao dịch.

Thứ ba, quy định về thanh toán giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ. Theo hướng dẫn tại Thông tư 30, thành viên lưu ký, tổ chức mở tài khoản trực tiếp phải mở các tài khoản tiền gửi đứng tên thành viên lưu ký, tổ chức mở tài khoản trực tiếp tại ngân hàng thanh toán để thực hiện thanh toán giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ cho các giao dịch tự doanh, môi giới trong nước và môi giới nước ngoài. Trường hợp khách hàng mở tài khoản lưu ký tại thành viên lưu ký không phải là thành viên giao dịch, việc đặt lệnh giao dịch được thực hiện qua thành viên giao dịch và việc thanh toán giao dịch được thực hiện qua thành viên lưu ký.

Sau khi có kết quả giao dịch do Sở giao dịch Chứng khoán Hà Nội cung cấp, VSDC kiểm tra tính hợp lệ của giao dịch, phong tỏa số lượng trái phiếu bán và thông báo kết quả giao dịch hợp lệ cho thành viên lưu ký, tổ chức mở tài khoản trực tiếp để xác nhận kết quả giao dịch. Trên cơ sở xác nhận của thành viên lưu ký và tổ chức mở tài khoản trực tiếp, VSDC xác định nghĩa vụ thanh toán tiền, trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ và gửi thông tin nghĩa vụ thanh toán cho các bên liên quan và ngân hàng thanh toán.

Ngoài ra, Thông tư 30 cũng có quy định về một số trường hợp đặc biệt phát sinh trong quá trình thanh toán giao dịch, điển hình như: Đối chiếu, xác nhận giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ; Xử lý lỗi sau giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ; Xử lý trường hợp mất khả năng thanh toán tiền giao dịch trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ,...

MỘT SỐ BÌNH LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Thông tư 30 đã điều chỉnh một số nội dung quan trọng trong vấn đề đăng ký, lưu ký, thực hiện quyền, chuyển quyền sở hữu, thanh toán giao dịch và tổ chức thị trường giao dịch trái phiếu doanh nghiệp chào bán riêng lẻ tại thị trường trong nước. Các doanh nghiệp cần lưu ý cập nhật những quy định của Thông tư 30, đơn cử như nghĩa vụ đăng ký phát hành trái phiếu tại cơ quan có thẩm quyền (VSDC), các trường hợp thực hiện chuyển quyền sở hữu trái phiếu doanh nghiệp riêng lẻ, quy định về tổ chức giao dịch trái phiếu để triển khai các chính sách và thực hiện các hoạt động có liên quan đến trái phiếu doanh nghiệp tại Việt Nam một cách phù hợp.